

โครงการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2563

ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลแรงงานนอกระบบ จึงได้ดำเนินการสำรวจแรงงานนอกระบบขึ้นเป็นครั้งแรกในปี 2548 เพื่อให้มีข้อมูลใช้อย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินการสำรวจเป็นประจำทุกปี ซึ่งดำเนินการสำรวจพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรในไตรมาสที่ 3 เดือนกรกฎาคม สิงหาคม และกันยายน เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูลแก่หน่วยงานด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การบริหารจัดการ และใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อศึกษาถึงแรงงานนอกระบบ ในการขยายความคุ้มครอง หรือการประกันสังคมให้ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ เพื่อให้ผู้ทำงานเป็นแรงงานนอกระบบได้เข้าถึงการประกันสังคม หรือความคุ้มครองจากการทำงาน ได้รับความเป็นธรรม มีความมั่นคงจากการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้แรงงานนอกระบบเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและลักษณะต่างๆ ของประชากรที่มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคม หรือไม่ได้รับความคุ้มครองจากการทำงานตามกฎหมายแรงงาน ซึ่งข้อมูลสำคัญที่ได้จากการสำรวจ ได้แก่

1. จำนวนแรงงานที่อยู่ในระบบและนอกระบบ
2. ลักษณะทางประชากรและสังคม ของแรงงานในและนอกระบบ เช่น อายุ เพศ การศึกษา ที่สำเร็จ อาชีพ อุตสาหกรรม ชั่วโมงทำงาน ค่าจ้างหรือเงินเดือน เป็นต้น
3. ข้อมูลอื่นๆ เกี่ยวกับการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน สิทธิการรักษาพยาบาล และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน เป็นต้น

คัมรวม

การสำรวจโครงการนี้คัมรวม คือครัวเรือนส่วนบุคคล และครัวเรือนกลุ่มบุคคล (ประเภทคนงาน) ทุกครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาลทุกจังหวัดทั่วประเทศ ยกเว้น ครัวเรือนชาวต่างประเทศที่ทำงานในสถานทูตหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

สำหรับครัวเรือนที่เข้าข่ายการแ่งนับของการสำรวจ ได้แก่ครัวเรือนส่วนบุคคลและครัวเรือนกลุ่มบุคคล ซึ่งจะมีรายชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อครัวเรือนตัวอย่าง

บุคคลที่เข้าข่ายการแ่งนับ ได้แก่ ผู้ที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง และผู้ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างในครัวเรือนกลุ่มบุคคล (ประเภทคนงาน)

หมายเหตุ กรณีสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นทหารประจำการไม่ว่าจะปฏิบัติงานในแผนกใดก็ตามจะไม่เข้าข่ายการแ่งนับ โดยให้เลือกค่านำหน้าชื่อเป็นทหาร (ประจำการ) และบันทึกชื่อ นามสกุล เท่านั้น และยุติการสัมภาษณ์โดยไม่นับเป็นสมาชิกของครัวเรือน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสำรวจได้ดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ โดยผนวกข้อถามไปกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ในระหว่างวันที่ 1 – 12 ของเดือน กรกฎาคม สิงหาคม และกันยายน พ.ศ. 2563 มีครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 83,880 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาล 48,960 ครัวเรือน

(รวม กรุงเทพมหานคร 4,800 ครั้วเรือน) และนอกเขตเทศบาล 34,920 ครั้วเรือน สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกในครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยพนักงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งมีประสบการณ์ในการสำรวจ ทั้งนี้ ในกรุงเทพมหานครใช้พนักงานทำการสัมภาษณ์ จำนวน 44 คน ในจังหวัดอื่นๆ จำนวน 830 คน

การประมวลผลข้อมูลและการเสนอผล

แบบสอบถามที่ถูกบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องแท็บเล็ตในภาคสนาม พร้อมกับดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล เพื่อเตรียมการประมวลผลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดส่งข้อมูลจากเครื่องแท็บเล็ตขึ้น server
 - สถจ./สบจ. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนส่งขึ้น server
2. Export ข้อมูลเป็น text file
3. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในส่วนกลาง
 - Machine edit (structure, range, consistency check)
 - ตรวจสอบความถูกต้องของ IDEN และตรวจสอบข้อมูลบางรายการ
 - จัดทำข้อมูลที่พร้อมเดินตารางประมวลผล
4. ตรวจสอบผลการสำรวจ วิเคราะห์และสรุปผล เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจเป็นรายปี ทั้งระดับภาค และระดับจังหวัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นฐานข้อมูลให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ
 - 1.1 เพื่อประกอบการวางแผน และกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการขยายความคุ้มครองหรือประกันสังคมให้แก่แรงงานนอกระบบ
 - 1.2 เพื่อศึกษาถึงจำนวนแรงงานนอกระบบที่ยังขาดความคุ้มครองตามกฎหมาย และจัดสวัสดิการที่เหมาะสม
 - 1.3 เพื่อศึกษาถึงรายได้ของแรงงานนอกระบบ ให้ได้รับความเป็นธรรม และมีความมั่นคงในชีวิต
 2. เพื่อให้แรงงานนอกระบบได้เข้าถึงสวัสดิการ ความคุ้มครอง หรือหลักประกันจากการทำงาน
-